کای فلان چاشت بده یا شامم　　نان و آبی که خورم و آشامم

که بگویم ای فلانی! به من صبحانه یا شام و نان و آبی بده که بخورم یا بیاشامم.

شکر گویم که مرا خوار نساخت　　به خَسی چون تو گرفتار نساخت

خدا را شکر می‌کنم که مرا خوار و ذلیل نکرد و محتاج انسان پست و فرومایه‌ای مانند تو نکرد.

داد با این همه افتادگی‌ام　　عزّ آزادی و آزادگی‌ام

با این ضعف و ناتوانی، به من عزّت آزادی و بی‌نیازی بخشید.

جامی

خودارزیابی

صفحهٔ ۶۱ کتاب‌درسی

۱- از نظر پیر خارکش، عزّت و آزادگی چیست؟ محتاج دیگران، مخصوصاً انسان‌های پَست و فرومایه، نبودن

۲- با توجّه به شعر، شخصیت پیر و جوان را با هم مقایسه کنید.

پیرمرد، انسانی پخته و آزاده بود که به اندک چیزی که داشت قناعت می‌کرد و همین که در زندگی‌اش به دیگران نیازمند نبود، برایش کافی بود و برای این عزّت، خدا را ستایش می‌کرد.

اما جوان، فردی مغرور و پرتوقّع بود که فکر می‌کرد برای زندگی باعزّت، حتماً باید در زندگی رفاه زیاد داشت. علاوه بر این، جوان گستاخ بود و با پیرمرد با رعایت ادب صحبت و رفتار نمی‌کرد.

۳- چگونه می‌توان به عزّت و آزادگی رسید؟ با قناعت کردن و بی‌نیازی از مردم، کار و تلاش، تواضع، شجاع بودن و کسب استقلال می‌توان به عزّت و آزادگی رسید.

۴- چرا پیرمرد خارکش خدا را شکر می‌کرد؟ شکرگزار بود که خدا او را خوار و به افراد پست و خودخواهی مانند آن جوان محتاج نکرده بود.

دانش ادبی

صفحهٔ ۶۱ کتاب‌درسی

طرز قرار گرفتن قافیه در شعر و تعداد ابیات، قالب شعر را مشخّص می‌کند.

یکی از قالب‌های شعر فارسی مثنوی است.

در مثنوی، هر بیت، قافیهٔ جداگانه دارد. مثنوی معمولاً بلند و طولانی است و از آن برای بیان داستان استفاده می‌شود. از مهم‌ترین مثنوی‌های فارسی، می‌توان شاهنامهٔ فردوسی، بوستان سعدی، مثنوی مولوی و لیلی و مجنون نظامی را نام برد. در

خرید آنلاین در gajmarket.com